

تنها ۲۱ درصد بنگاه‌های کشور وضعیت مناسبی دارند

ظرفیت‌های تولید در ایران آب می‌رود

توقف تولید و تعطیلی واحدهای صنعتی و کارگاه‌های تولیدی برای خیلی‌ها مساوی با کابوس بیکاری بوده است. آمار ارائه شده توسط سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران در تابستان امسال نشان می‌دهد که ۳۳ هزار و ۱۲ واحد تولیدی در این شهرک‌ها و نواحی، فعال و ۷ هزار و ۸۷۵ واحد تولیدی به دلایل گوناگون غیرفعال و تعطیل هستند.

در عین حال از مجموع تعداد واحدهای فعال، ۱۱ هزار و ۸۰۷ واحد معادل ۳۵.۷ درصد با کمتر از ۵۰ درصد ظرفیت و ۱۴ هزار و ۵۵ واحد معادل ۴۲.۵ درصد با ظرفیتی بین ۵۰ تا ۷۰ درصد و تنها ۷ هزار و ۱۴۰ واحد معادل ۲۱.۸ درصد با بیش از ۷۰ درصد مشغول فعالیت هستند. تعطیلی این واحدهای تولیدی و فعالیت‌ها توان کمتری از ظرفیت رسمی، به معنای تعدیل نیرو و افزایش مشکلات معیشتی کارگران است. در ارقام مرکز آمار، جمعیت بیکار کشور در تابستان امسال سه میلیون و ۳۲۶ هزار اعلام شده که نسبت به همین زمان در سال گذشته ۲۳۷ هزار نفر افزایش یافته است. ۰.۷ درصد افزایش نرخ بیکاری نسبت به سال گذشته سبب شد تا این رقم به ۱۲.۲ درصد از جمعیت فعال کشور برسد.

عوامل موثر بر وضعیت اشتغال در استان‌ها
توسعه نامتوازن سبب شده شهرهای مختلف نرخ بیکاری متفاوتی داشته باشند. در تابستان ۹۷ استان‌های کرمانشاه، کهگیلویه و بویراحمد و اصفهان بالاترین نرخ بیکاری را داشته‌اند. مرز نشینان کرمانشاه تنها جمعیت بیکار بالایی دارند، واحدهای صنعتی زیادی نیز در آستانه تعطیلی

قرار دارند. جهانبخش شکری، رئیس خانه صنعت، معدن و تجارت گفته است که بیش از ۱۳۰ واحد صنعتی استان کرمانشاه با خطر تعطیلی مواجه هستند. کاهش واحدهای صنعتی باعث شده اشتغال به سمت بخش‌هایی چون خدمات و خوداشتغالی سرازیر شود. محسن رستمی، سرپرست سازمان صنعت، معدن و تجارت استان کرمانشاه نیز تیر ماه امسال گفته بود که تعداد ۱۰۲۷ واحد صنعتی در استان ۲۷۲ واحد اکتون تعطیل هستند. نجف‌میرزا حسینی، معاون عمرانی و برنامه‌ریزی فرماندار شهرستان هرسین نیز درباره علل بیکاری در کرمانشاه به اینها گفت: دلیل عمده بیکاری در کرمانشاه ضعیف بودن صنایع در این استان است. به دلایل زیادی میزان سرمایه‌گذاری در کرمانشاه پایین است. میرزا حسینی با اشاره به اینکه در چند سال گذشته مشکل خورد تولید برق خورشیدی چند مورد برای سرمایه‌گذاری مراجعه کردند اما خودشان پشیمان شدند. بخش‌هایی از مبالغی که باید برای جلوگیری از مهاجرت از روستاها داده می‌شد پرداخت نشد.

رکود گسترده در واحدهای تولیدی کهگیلویه و بویراحمد

کهگیلویه و بویراحمد، دیگر استانی که نرخ بیکاری بالاتری نسبت به دیگر استان‌ها دارد، حدود ۵۰ درصد از واحدهای صنعتی و تولیدی اش در سال‌های ۹۲ و ۹۳ راکد و نیمه‌فعال بودند. با این حال به گفته داریوش دیودیده، رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت کهگیلویه و بویراحمد، در سه سال گذشته ۱۲۵ واحد صنعتی تولیدی و کشاورزی در مناطق مختلف

استان با کمک تسهیلات به چرخ تولید بازگشتند. در عین حال بالای ۲۰ درصد اشتغال کهگیلویه و بویراحمد در بخش کشاورزی است.

صنایع آب‌بر کشاورزی رانابودمی‌کند

اصفهان نیز وضع بهتری ندارد. ۱۵ درصد از تولید ناخالص کشور متعلق به استان اصفهان بوده و باید گفت اصفهان صنعتی‌ترین استان کشور است که ۷۰ درصد از فولاد کشور ۵۰ درصد از صنایع ساختمانی ۶۰ درصد مصنوعات فلزی کشور و ۲۵ درصد از فرآورده‌های نفتی در آن تولید می‌شود و ۱۰ درصد کارگران کشور در این استان فعالیت می‌کنند. در عین حال ۴۰۰ هزار هکتار اراضی کشاورزی کشور در استان اصفهان قرار دارد.

احمد رضا معینی، رئیس کانون شوراهای اسلامی کار استان اصفهان و عضو شورای عالی کار کشور با اشاره به اینکه اصفهان ۸ هزار واحد صنعتی دارد، گفت: صنایع اصفهان رفته رفته فرسوده شده و با تکنولوژی روز جایگزین نشده است. از طرفی کمبود آب باعث می‌شود تا صنایع آب‌بر و کشاورزی دچار مشکل شود. وی افزود: همین مشکلات باعث تعدیل نیرو و سبب می‌شود تا تعداد زیادی پرونده در هیات‌های تشخیص و حل اختلاف داشته باشیم. معینی، سوءمدیریت را یکی دیگر از دلایل تعطیلی واحدهای صنعتی می‌داند. وی گفت: واگذاری‌های نادرست و غیر کارشناسی باعث تعطیلی کارخانه‌ها شد. ۶۳ درصد جامعه کارگری در استان اصفهان هستند، شرکت پلی‌اکریل اصفهان زمانی ۴ هزار کارگر داشت و حدود ۱۰۰ کارخانه ذیل آن فعالیت می‌کرد اما

یکی از اشکالات دولت این است که فکر می‌کند اگر به استانی بودجه بیشتری بدهد، مشکلات اجتماعی-اقتصادی اش حل می‌شود. در حالی که دولت معمولاً ضعیف‌ترین آدم‌ها را به عنوان مسئولان استان‌ها انتخاب می‌کند. در حالی که عوامل متعدد اجتماعی و فرهنگی در استان‌های کوچکتر بیشتر است بنابراین باید مسئولان افرادی متخصص و باتجربه باشند. وی با اشاره به اینکه ممکن است در برخی استان‌ها بودجه‌های خوبی داده شود اما چون مسئولانش توانمند نیستند نمی‌توانند از بودجه به خوبی استفاده کنند، گفت: در عین حال فرهنگ آن منطقه نیز می‌تواند یکی از دلایل عدم پیشرفت باشد.

افقه با اشاره به اینکه خصوصی‌سازی در کشور به خوبی انجام نمی‌شود گفت: به دلیل اینکه ساختارهای اقتصادی ضد تولیدی است و بنگاه‌ها اصولاً سودآور نیستند. وقتی به بخش خصوصی وارد می‌شوند بنایت استفاده از رانت‌ها جلومی‌آیند تا از زمین، ابزارآلات و ماشین‌ها سودی نصیبشان شود و چون ناکارآمد هستند و نمی‌توانند واحدهای صنعتی را به تولید برسانند، باعث تعطیلی آن می‌شوند. افقه در پایان خاطر نشان کرد: به هر حال بخش خصوصی ممکن است مازاد نیرو را تعدیل کند. خصوصی‌سازی از ابتدا خوب انجام نشد. در ساختار اقتصادی کشور بیکاران مانند بدمب عمل می‌کنند. در شرایطی که حتی قدرت خرید طبقه متوسط نیز کاهش پیدا کرده است ممکن است به تنش‌های اجتماعی و سیاسی منجر شود اما دولت خیلی راه‌حل جدی‌ای برای آن ندارد. بالاخره ریشه تحولات اخیر بیرون از ایران است.

اردبیل با ۹.۸ درصد و آذربایجان شرقی با ۹.۳ درصد می‌شود. در این میان نرخ بیکاری پنج استان در تابستان سال جاری از تک رقمی خارج و دو رقمی شده است که استان‌های مازندران، گیلان، قم، خراسان رضوی و آذربایجان شرقی در این دسته قرار دارند.

با تخصیص بودجه نمی‌توان اشتغال‌زایی کرد

به اعتقاد برخی اقتصاددان‌ها، عدم توجه دولت به تولید و تشویق نکردن کارآفرین‌ها و سرمایه‌گذاران کوچکتر به عنوان یک مولفه فرهنگی یک دلیل مهم در افزایش نرخ بیکاری در کشور است. دست‌نهای دیگر از اقتصاددانان ریشه بیکاری را یک مکانیزم بقا برای کسب سود بیشتر می‌دانند.

مرتضی افقه، اقتصاددان، معتقد است که عامل فرهنگی در کاهش سرمایه‌گذاری را باید جدی گرفت. وی با اشاره به اینکه تشدید بیکاری در شرایط فعلی ناشی از تحریم‌های اخیر است گفت: در سه دهه بعد از جنگ قبل از اینکه در مورد دلایل صرف اقتصادی آن صحبت کنیم، ریشه‌های غیراقتصادی دارد. اینکه ایجاد شغل و تولید مبنای ارزشی محکمی در تفکر حاکم ندارد. یعنی اشتغال‌زایی در عمل ارزش نیست و ادامه داد: به عنوان مثال اگر در انگلستان یک فرد در یک شهر کوچک سرمایه‌گذاری می‌کند، در صدر اخبار منتشر می‌شود. در عین حال بیکار کردن صدارش تلقی می‌شود. یعنی ناخواسته ایجاد شغل تبدیل به یک ارزش در جامعه می‌شود اما در ایران این مساله جدی گرفته نمی‌شود.

این اقتصاددان با تأکید بر اینکه ساختارهای اقتصادی حاکم غیرتولیدی و غیرتوسعه‌ای است گفت: ناهماهنگی بین دستگاه‌های ذربط از جمله دلایل دیگر است که نتوانسته باعث کاهش نرخ بیکاری در کشور شود. اگر چه به لحاظ مالی و سرمایه‌ای در این سه دهه، به دلیل برخورداری از درآمدهای نفتی مشکلی نداشتیم. وی افزود: من فکر می‌کنم ریشه مشکل بیکاری را در فرهنگ و مسائل غیراقتصادی باید جست‌وجو کنیم. افقه با اشاره به اینکه این وضعیت با اعلام تحریم از سوی امریکا تشدید شد، خاطر نشان کرد: طبیعی است که سرمایه‌گذاران رغبتی به سرمایه‌گذاری پیدا نمی‌کنند. این مساله باعث شده که اغلب بنگاه‌های تولیدی نیمه‌فعال شوند. محدودیت ارتباط با کشورهای پیشرفته سبب دامن زدن به این مساله شده است.

شیوه‌های خصوصی‌سازی اشتباه است

این اقتصاددان خاطر نشان کرد: اگر چه سرمایه‌گذاری شرط لازم

از مجموع تعداد واحدهای فعال، ۱۱ هزار و ۸۰۷ واحد معادل ۳۵.۷ درصد با کمتر از ۵۰ درصد ظرفیت و ۱۴ هزار و ۵۵ واحد معادل ۴۲.۵ درصد با ظرفیتی بین ۵۰ تا ۷۰ درصد و تنها ۷ هزار و ۱۴۰ واحد معادل ۲۱.۸ درصد با بیش از ۷۰ درصد مشغول فعالیت هستند

برای کاهش بیکاری است اما نوع سرمایه‌گذاری نیز مهم است. گرایش سرمایه‌گذاران بزرگ به تکنیک‌های و تکنولوژی‌های پیشرفته و اتومات است. یعنی سرمایه‌گذاری انجام شده اما شغلی به ازای آن ایجاد نمی‌شود. او اذعان کرد: متأسفانه یکی از اشکالات دولت این است که فکر می‌کند اگر به استانی بودجه بیشتری بدهد، مشکلات اجتماعی-اقتصادی اش حل می‌شود. در حالی که دولت معمولاً ضعیف‌ترین آدم‌ها را به عنوان مسئولان استان‌ها انتخاب می‌کند. در حالی که عوامل متعدد اجتماعی و فرهنگی در استان‌های کوچکتر بیشتر است بنابراین باید مسئولان افرادی متخصص و باتجربه باشند. وی با اشاره به اینکه ممکن است در برخی استان‌ها بودجه‌های خوبی داده شود اما چون مسئولانش توانمند نیستند نمی‌توانند از بودجه به خوبی استفاده کنند، گفت: در عین حال فرهنگ آن منطقه نیز می‌تواند یکی از دلایل عدم پیشرفت باشد.

افقه با اشاره به اینکه خصوصی‌سازی در کشور به خوبی انجام نمی‌شود گفت: به دلیل اینکه ساختارهای اقتصادی ضد تولیدی است و بنگاه‌ها اصولاً سودآور نیستند. وقتی به بخش خصوصی وارد می‌شوند بنایت استفاده از رانت‌ها جلومی‌آیند تا از زمین، ابزارآلات و ماشین‌ها سودی نصیبشان شود و چون ناکارآمد هستند و نمی‌توانند واحدهای صنعتی را به تولید برسانند، باعث تعطیلی آن می‌شوند. افقه در پایان خاطر نشان کرد: به هر حال بخش خصوصی ممکن است مازاد نیرو را تعدیل کند. خصوصی‌سازی از ابتدا خوب انجام نشد. در ساختار اقتصادی کشور بیکاران مانند بدمب عمل می‌کنند. در شرایطی که حتی قدرت خرید طبقه متوسط نیز کاهش پیدا کرده است ممکن است به تنش‌های اجتماعی و سیاسی منجر شود اما دولت خیلی راه‌حل جدی‌ای برای آن ندارد. بالاخره ریشه تحولات اخیر بیرون از ایران است.

وی با یادآوری اینکه ایام مقرر بیکاری جز سابقه بیمه‌ای قابل قبول برای بازنشستگی کارگران محاسبه می‌شود، گفت: برای تعادل بخشی به منابع و مصارف بیمه بیکاری و افزایش پوشش مقرر بیکاران بیمه بیکاری، کارگاه‌های مشترک بین ادارات کل تعاون و کار و رفاه اجتماعی و تأمین اجتماعی و شرکای اجتماعی، شکل گرفته و به جدیت این موضوع را پیگیری می‌کنند.

بیکاری قرار دارد و در سال گذشته حدود ۱۶ هزار نفر از مقرر بیکاران بیمه بیکاری، بازگشت به اشتغال داشته‌اند. یآوری با اشاره به اینکه هم اکنون حدود ۲۵۴ نفر از مقرر بیکاری استفاده می‌کنند، افزود: کارگران مجرد، مشمول بیمه کاری حداقل ۶ ماهه و حداکثر ۲۶ ماهه کارگران متأهل و متکفل حداقل ۱۲ ماه و حداکثر ۵۰ ماه به نسبت سابقه کاری می‌توانند از مقرر بیکاری استفاده کنند.

مدیرکل حمایت از مشاغل وزارت کار خبر داد:

تثبیت ۳۰۴ هزار شغل با حمایت از ۱۴۰۰ بنگاه اقتصادی

یآوری با اشاره به حمایت تسهیلات به بنگاه‌های اقتصادی برای تثبیت اشتغال در ۹ ماهه امسال، از تثبیت ۳۰۴ هزار شغل طی این مدت خبر داد و گفت: برای تثبیت اشتغال در ۹ ماهه اول امسال ۱۸۲۰ میلیارد تومان تسهیلات به بنگاه‌های اقتصادی پرداخت شد. وی با تشریح جنس مشکلات بنگاه‌های اقتصادی ادامه داد: مشکلات بنگاه‌های اقتصادی مشکل دار، فقط نقدینگی نیست. بخشی از این مسائل، مربوط به «مشکلات درون کارگاهی» مانند بایبودن هزینه‌های تولید، انباشت محصولات تولیدی، نیاز به اصلاح ساختار اختلاف بین سهامداران و بعضاً سوءمدیریت است و بخش دیگر آن، «مشکلات برون کارگاهی» است که رکود صنعت، تحریم‌ها، واردات بی‌رویه، قاچاق کالا و مطالبات از نهادهای سازمان‌های مختلف

مدیرکل حمایت از مشاغل و بیمه بیکاری وزارت، تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: طی ۹ ماهه امسال با حمایت‌های موثر از یک هزار و ۴۰۰ بنگاه مشکل دار، شرایط تثبیت ۳۰۴ هزار شغل فراهم شد. به گزارش ایسنا، کریم یآوری با اشاره به اینکه بعد از ۱۲ سال تعادل بین منابع و مصارف بیمه بیکاری تأمین اجتماعی محقق شد، اظهار کرد: از زمان اجرای قانون بیمه بیکاری در سال ۱۳۶۶ تا سال ۱۳۸۱ بین منابع و مصارف تعادل وجود داشت که این تعادل طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۹۲ میزان مصارف از منابع پیشی گرفت. وی تصریح کرد: در مدت زمانی که عدم تعادل بین منابع و مصارف بیمه بیکاری بود ۷۵۰ میلیارد تومان کسری وجود داشت که به مرور طی سال‌های اخیر این زیان‌های انباشته جبران شد.

یآوری با اشاره به حمایت تسهیلات به بنگاه‌های اقتصادی برای تثبیت اشتغال در ۹ ماهه امسال، از تثبیت ۳۰۴ هزار شغل طی این مدت خبر داد و گفت: برای تثبیت اشتغال در ۹ ماهه اول امسال ۱۸۲۰ میلیارد تومان تسهیلات به بنگاه‌های اقتصادی پرداخت شد. وی با تشریح جنس مشکلات بنگاه‌های اقتصادی ادامه داد: مشکلات بنگاه‌های اقتصادی مشکل دار، فقط نقدینگی نیست. بخشی از این مسائل، مربوط به «مشکلات درون کارگاهی» مانند بایبودن هزینه‌های تولید، انباشت محصولات تولیدی، نیاز به اصلاح ساختار اختلاف بین سهامداران و بعضاً سوءمدیریت است و بخش دیگر آن، «مشکلات برون کارگاهی» است که رکود صنعت، تحریم‌ها، واردات بی‌رویه، قاچاق کالا و مطالبات از نهادهای سازمان‌های مختلف

گزارش